פחות מארבע אמות נידון משום לחי • וסמכינן עליה ולא"ג דלאו לגם לחי הוקבע משום דקיימא לן כלחיי בלחי העומד מחליו ולפיכ לר"ת דפסק כרבא מ"מ הכא לחיי אליבא דרב הונא ולחבי מרב הונא דייק לה לקמן בפירקין (ד' סו) וגרלה דרש"י מדקדק דמיירי הכא בלא הוקבע לגם לחי מדמפליג בין ד' לפחות מד' דלחיו עבדיה לגם לחי הוי כגר בכל ענין דמשום דריבה בסתימתו לא גרע מלחי משהו כדפי' רש"י בסמוך אבל הכא דלקמן (דף י.) דלחי המשך הוחיל והוי לאוכך המבוי ולחיו סותמו דינדון משום מבוי לפיכ הוקבע לגם לחי ולהכי כי דייק מייניה לקמן (ד' י.) שמע מיניה חלת לא קאמר שמע מיניה ד' דלחי העומד מחליו הוי לחי ולקמן (דף ס.) פרש"י ולרש"ג ליהוי כגרלה מבחוץ ושוה מבפנים שכן דרך מעמידי לחי שמושכין קימע' כלפי חוץ ל"ל משמע דר"ל אע"ג דהוקבע לגם לחי נידון משום מבוי

ארבע אמות נידון משום מבוי • לפיכ לא"ד (ה) (לקמן ד' סו.) לחי משום מחילה דהיה לו להוציל יותר אם סותמו מ"מ היכר קלת בעינן ואע"ג דהיכא דהעמידהו לגם לחי לפי' הקונטרס מוציל אע"ג דלחן היכירא מ"מ י"ל כשהועמד לגם לחי יש קול ולחיכא היכירא:

אותן לחי היכן מעמידו • במבוי רחב יותר משמונה קא בעי דברוחב ח' היכן שיעמידנו הוי עומד מרובה: **קל** ואומר מחלר • אע"ג דחלר ומבוי שוין דכשהן מרובעין לריכין פס ד' ואם לרכן יותר על רחבן ניתרין בלחי וקורה מכל מקום עביד קל ואומר שפיר דבמקום דלא מהני לחי וקורה דהייט במרובעים מהני עומד מרובה ואמחילה רביעית הוא דעביד קל ואומר דליהני עומד מרובה אבל שיועיל עומד מרובה בכל ד' מחילות ליכא למילף דדיו לבא מן הדין להיות כגדון כמו לחי: **אינן** דין שיהא ניתר בעומד מרובה • פירש בקונט' ומיהו במבוי ח' אע"ג דבהאי ק"ו גמי מלי למשרייה דהא יותר מד' הוי האי פס ואחר משתרייה בפס ד' כיון דלאו לגם לחי הוקבע ולא לגם לחי הוקבע פס הוקבע כי היכי דלפקינן מתורת לחי לפקינן גמי מתורת פס ור"י פי' דאין סברא ללמוד לענין תורת פס מאחר דבאחר הפס מהני משום מחילה משום הכי כל שכן דמהני היכא דסותמו טפי אבל במבוי שהקלו חכמים בלחי אפי' למ"ד משום מחילה לריך שיהא שם לחי עליו אבל לענין עומד מרובה הוי ק"ו טוב משום דהוי מחילה גמורה שמוציל בכל ד' דפעמת אבל לחי ופס לא מהני אלא במחילה רביעית וליכא למימר פס ד' אמות יוכיח דמהני באחר ולא מהני במבוי אף אחיא עומד מרובה דכיון שאין יכול לעומדו מק"ו הכא גמי ליכא למימר תוכיח ועוד מה לפס ד' אמות שכן לא מהני אלא במחילה רביעית תאמר בעומד מרובה דמהני בכל ד': **תאמר** במבוי שפירלתו בארבע • וא"ת והיא גופיה גילה מק"ו מאחר שיהא פרלתו בעשר ומאי שנעמה דרב הונא דאמר בארבע וי"ל דלא שייך ק"ו לאחרלת עשר משום דהיא הנתנת דבשביל שמבוי יותר אפי' בלחי משהו הוי פרלתו בד' ואפילו לאחיך ליכא דאמר לקמן (ד' י.) גבי פסי בירלות כיון דאקילו בהו חד קולא אקילו בהו קולא אחריתי אתם משום עולי רגלים הקילו קולא יתירא מפני דוחקן וא"ת א"כ מאי פריך מה לאחר שכן פרלתו בי' מה פירכא היא זו נימא היא הנתנת משום דלא התריבו אלא בעומד מרובה שרי עד עשר וי"ל דהיא הנתנת לא אמרי' אלא לכתור הק"ו אבל לכתור הפירכא כדי לקיים הק"ו לא אמר: **שפרצתו** בד' • וא"ת ועשה ק"ו מלחי וקורה שאין מוציל בחאר מהני במבוי עומד מרובה כו' וי"ל דאיכא למימר פירל' עשר הוכיח וליכא למימר דילף אלא יוציל לחי וקורה למבוי ועומד מרובה לאחר דגמירי לה מסיני דמהני וכן שיועיל לחי וקורה לאחר ליכא למילף דגמירי דבעי פס ארבעה ועוד דמעומד מרובה ליכא למילף דמה לעומד מרובה דמהני בכל ד' דפעמת וממבוי גמי ליכא למילף דמה למבוי שכן פרלתו בארבעה לרב הונא: **וספק** דבריהם להקל • וא"ת היפוך ליה דקיימא לן בפירקין (ד' סו:) דפרוץ כעומד מותר וי"ל דהכא (ג) קיימא לן אליבא דרב הונא בריה דרב יהושע דאית ליה לקמן (ד' סו:) פרוץ כעומד אסור וא"ת ואמאי הוי ספק דבריהם הא קיימא לן בדידי אדם אפשר לגמלס דקיימא לן כרב פפא דאמר פרוץ כעומד מותר ואי לא אפשר לגמלס ליחוש דילמא פרוץ מרובה וכן בפרק ג' דחולין (ד' כח:) דפליגי במחלה על מחלה אי הוה כרוב משמע דאפשר לגמלס והא דאמרינן בפרק ג' דיבמות (ד' כח.) לא סחס לן חנא כר"י הגלילי דאמר אפשר לגמלס הייט בידי שמים ובהזורק (ניסין ד' עח:) גבי ספק קרוב לו ספק קרוב לה דאמר ניחא הי מייהו קדים וכ"ת כשבאו שניהן בבת אחת

פחות מד' אמות • כרוחב המבוי נידון משום לחי וסמכינן עליה ואע"ג דלאו לגם לחי הוקבע דקיימא לן כלחיי בלחי העומד מחליו דכשר: **ד' אמות** • אם היה בולט לתוך רוחב המבוי ד' אמות נידון משום מבוי כלומר כיון דאוכך הכשר מבוי ניתר בכך בעצמה ומיקרי מבוי הכא כמי שפיק מתורת לחי דלא סמכינן עליה אע"ג דלחי עבדיה משום לחי הוי כשר דמשום דריבה בסתימתו לא גרע מלחי משהו הכא כיון דלאו להכי הוקבע אלא במחשבה לא מיקרי לאפוקיה מתורת כותל ולגוייה לחי דכיון דנפק ליה מתורת לחי וגמלא שאין תיקון למבוי זה ולריך לחי אחר להחיר המבוי אלמא מדקתני דבגיר מד' אמות לא הוי מבוי לאפוקי מתורת לחי שמע מינה הכשר מבוי בד' אמות: **בפדיון** • אלא כרוחב המבוי: **בפדיון ניפא** • אלא כותל האחר כגגון: **דמפקי ליה דמבגר ליה** • גבוה ממנו לא לגוף ממנו א"ל לא עב ממנו לו דק ממנו כדי שימשך ממנו ולחון לא הימנו ולפיים: **במבוי שמונה** • ברחב שמונה אמות וכל שכן לא יותר: **אבל במבוי שבעה ניתר** • המבוי ואע"פ שאין זה לחי הוחיל וסתימת הפתח מרובה על הפרוץ: **ופס אחר** • מרובעת לו רחבה יותר על אורכה שאינה ניתרת בלחי וקורה אם נפרץ כותל שבל פני רשות הרבים על פני כולו והעמיד בו לחי משהו איזו מחיר אח"כ יש בו פס ד' כדאמרינן לקמן בפרקין (ד' יב:) פסי חאר לריכין שיהא בהן ארבעה: **ניפרץ בעומד מרובה על ספרון** • אפילו נפרלו בה פרלות הרבה בד' מחיצותיה סביב ונשתייר שם מן העומד עד שרבו עומדים על הפרלות מותרות בלא שום תיקון: **מבוי שניפר** • פתיחת כותלו הסמוך לרשות הרבים בלחי משהו: **אינו דין שיהא ניפר בעומד מרובה על ספרון** • בלא שום סימן אחר ומיהו מבוי שמונה אע"ג דבהאי קל ואומר גמי מלי למשרייה דהא יותר מארבעה טפחים הוי האי פס ואחר משתרייה בפס ד', כיון דלאו לגם לחי הוקבע שם ולא לגם תיקון פס הוקבע שם, כי היכי דילא מתורת לחי יצא מתורת פס ולא מנכרא מילתא ואמרינן זהו פתחו ולא נעשה בו תיקון להתירו: אחר לין פירלת עשר אוסרת בה אח"כ הוי מלוא בכותל לו יותר מעשר והכי קיימא לן במתניתין (לקמן ד' סו:) כל פירלה שהיא בעשר אמות מותרת: **פאמר במבוי** • דאמר רב הונא בארבע לקמן (ד' ו'): **נמאן קאמרינן נרב הונא** • האי ק"ו אליבא דמאן קאמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע אליבא דרב הונא רביה תלמידיה דרב דהא הך שמעתין דלחי הבולט רב הונא אמרה ומילתיה דרב הונא קא מפרש רב הונא בריה דרב יהושע: **פירלתו בד' מכירא ליה** • לקמן בשמעתין: **מעמא דנפשיה קאמר** • והכי קאמר במבוי שמונה קא מסתברא מילתיה דרב הונא אבל במבוי שבעה לא מסתברא כוותיה דאיכא למשרייה בקל ואומר: **אי עומד מרובה על ספרון** • שהיא ארבע אמותיו של לחי שומקום וגמלא פרון חסר מארבע הרי ניתר בכך: **ואי פרון מרובה** • גמלא שאין ד' שלימות בלחי ונידון משום לחי דהא רוב בני אדם אין יכולין לגמלס: **מאי אמרת** • לאוסרו דילמא לגמלס וכי הדדי ניהו ואין כאן לחי שהרי יש בו ארבע אמות ולא עומד מרובה: **הוי ספק דבריהם** • שמא לגמלס ואסור ושמא לא לגמלס ומותר, דטלטול מבוי מדרבנן הוא, וספק דבריהם להקל:

"פחות מארבע אמות נידון משום לחי ואין צריך לחי אחר להתירו, ד' אמות נידון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו, אותו לחי היכן מעמידו: אי דמוקי ליה בהדי, אוספי הוא דקא מוסיף עליה? אמר רב פפא דמוקי ליה לאידך גיסא רב הונא בריה דרב יהושע אמר אפילו תימא דמוקי לה בהדי דמטפי ביה או דמבצר ביה, אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא במבוי שמונה אבל במבוי שבע, ניתר בעומד מרובה על הפרוץ, וקל וחומר מחצר: ומה חצר שאינה ניתרת בלחי וקורה ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ, מבוי שניתר בלחי וקורה אינו דין שניתר בעומד מרובה על הפרוץ, מה לחצר שכן פרצתה בעשר תאמר במבוי שפרצתו בארבע? קסבר רב הונא בריה דרב יהושע מבוי נמי פרצתו בעשר, אמא קאמרינן לרב הונא, והא רב הונא פרצתו בד' סבירא ליה? רב הונא בריה דרב יהושע מעמא דנפשיה קאמר, רב אשי אמר אפילו תימא במבוי שמונה נמי לא צריך לחי, מה נפשך: אי עומד נפיש, ניתר בעומד מרובה על הפרוץ, ואי פרוץ נפיש נידון משום לחי מאי אמרת דשוו תרוייהו בי הדדי, הוה ליה ספק דבריהן, וספק דבריהן להקל: אמר רב חנין בר רבא אמר רב מבוי שנפרץ מצידו

נוסחא אחרת מחלוקת ר' חונא בריה דר' יהושע ור' אשי (מאיקה) קושיות תיובות

נוסחא אחרת מחלוקת ר' חנין בר רבא ור' הונא בריה דר' יהושע

מסורת השס

לג א ב ג ד מיי' פי"ז מהלכות שבת הלכה כב טור"ס ח"ח סי' שסג סעיף יב:

נושא: לחי הבולט מדופן המבוי לתוך רוחב הכניסה בשיעור ד' אמות צריך לחי אחר להתירו, אותו לחי היכן מעמידו

רבינו חננאל

פחות מד' אמות נידון משום (לחי) [מבוי] ואין צריך לחי אחר להתירו ש"מ דשיעור מבוי ד' אמר' בעינורב יוסף אמר לך לא אתא לאשמעינן אלא כל דהוא מד' אמות ולמעלה נפיק ליה מתורת לחי והלי' הוא כמבוי וצריך הוא לחי להתירו ולעולם אפילו ד' שפחים הוי מבוי. ומיבעיא לן הא דתני בבולם וצריך לחי להתירו אותו לחי היכן מעמיד. אם מעמידו בראשו של בולם נמצא מוסיף עליו. ותריץ רב פפא דמוקים ליה בגגדו בבותל אחר שכנגדו. רב הונא א' לעולם אינו מעמידו אלא בראשו של בולם וכגון שבולטו יותר או פחות שיהא נראה או בולם או שוקע אבל משות עם אותו לחי הבולם לו. אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא במבוי ח' אמות שנמצא הבולם ד' אמות ונמצאו עוד ד' אמות מבוי וחכל צריכין דבר להתירו אבל מבוי ז' אמות וד' מהן לחי הבולם אין צריך לחי אחר להתירו אלא נידון כעומד מרובה על הפרוץ מק"ו וכו' ופרקינן מה לחצר שכן פרצתה בעשר דחנן חצר שנפרצה מד' רוחותיה כו' ואוקמה רב בעשר וכגון שנפרצה בקרן זוית דפתחא בקרן זוית לא עבדי אינשי. תאמר במבוי שפרצתו

רב נסים גאון

חצר שאינה ניתרת בלחי וקורה ניתרת במרובה עומד על הפרוץ. לפנינו בזה הפרק פרשו כי החצר צריכה פסין ואין מועיל לה לחי וקורה כלום וזהו שאמרו (דף יג) חצר ניתרת בפס אחד ר' אומר בב' פסין אמר ר' אסי אמר ר' יוחנן חצר צריכה ב' פסין ומעמו של דבר שהיא ניתרת בעומד מרובה על הפרוץ כי כל מחיצות של שבת צריכות עומד מרובה על הפרוץ ודין ספסר ביראות כמו שאנו עומדין לפרשו ולכל שכן המבוי שמועיל בו לחי וקורה שיועיל בו עומד מרובה על הפרוץ: מה לחצר שכן פרצתה בי' כבר הזכרנו מה שאמרה המשנה בזה הפרק כל פרצה שהיא כי' אמות כו' וגם בפרק חלון (דף טו) כותל שבין ב' חצרות נבוה י' טפחים נפרץ הכותל עד י' אמות מערבין שנים ואם רצו מערבין אחד ספני שהיא כפתח כבר נתבאר לך כי פרצת חצר כי' ומה שאמרו פרצת מבוי בד' כבר פשרש אחר כן רב הונא אמר אחד זה ואחד זה בד':

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה אחרבע וכו' למאן דאמרי' כ"ל קמן דף יב ע"ב:

(ב) ד"ה וספק וכו' וי"ל דהכא קאי אליבא דרב הונא:

גליון השס"ם

תוס' ד"ה אחרבע • אפילו אינו בגד בגד דומכה כן דהא מנא דשמעתין הוא ר"ה והיהו ס"ל לקמן דף עו דלחי העומד מאליו הוי לחי חבו (AINIC) למ"ד לחי משום מחילה עיי"ש: ד"ה אינו די דנאמר הפס מהני משום מחילה. עיין לקמן דף ס ע"ב תוס' ד"ה כותל: